

De zegen van den blanken man.

Een Verhaal.

VAN

A. J. HOOGENBIRK.

Met een plaatje.

TWEEDE DRUK.

AMSTERDAM
HOEKER & ZON.

DE ZEGEN VAN DEN BLANKEN MAN.

Iedereen, dunkt mij, weet dat er ergens in de wereld een land is dat Palestina heet. We vinden het aan de oostzij van de Middellandsche zee, in het Zuid-Westen van Azië. Het wordt ook wel het Joodsche land of Kanaän genoemd. Al die namen worden er aan gegeven naar de verschillende volken, die er gewoond hebben, of nog wonen. Ook heet het in den Bijbel dikwijls het Beloofde land, omdat God aan Abraham beloofd had dat zijn nageslacht het land Kanaän tot eigendom zou krijgen, wat ook vele eeuwen daarna gebeurd is.

Palestina was vroeger een heerlijk land; van de hooge bergen vloeiden rivieren en beken, die het land vruchtbaar maakten, zoodat het den menschen maar weinig moeite kostte om elk jaar een heerlijken oogst van koren en vruchten binnen te halen. De Schrift noemt het een land »vloeiende van melk en honig.» Nu, waar melk is, moeten ook koeien zijn, en om fiksche koeien te krijgen heeft men goede, vette weilanden noodig; dat behoef ik een Nederlandschen

jongen eigenlijk niet te vertellen. En in een land, dat vloeit van honig, kan het niet anders of er moet een groot aantal bijen wezen. Die nuttige diertjes zouden evenwel geducht verlegen staan, wanneer ze geen bloemen vonden, en dan zeker heel gauw een betere woonplaats opzoeken. Zoo ziet ge ook dat het Joodsche land aan gras en bloemen geen gebrek had. Dat weten wij trouwens wel uit de geschiedenissen van Abraham, Izaäk en Jakob, die jaar in jaar uit met hun kudden 't land doorreisden, en meestal voor duizenden runderen overvloed van voedsel konden vinden.

Maar niet alleen voor de dieren had de Heere God zoo liefderijk en rijkelijk gezorgd; ook de menschen waren niet vergeten. Behalve den honig had men er nog vele andere goede en heerlijke dingen. Denk maar eens aan de druiven, die de verspieders uit het leger in de woestijn op hun reis door Kanaän vonden. Eén tros moest door twee man gedragen worden. Daarbij groeiden er vijgen, amandelen, granaatappelen en olijven in menigte: en dat alles maar zoo in 't wild, zoodat ieder die lust had er vrijelijk van nemen en eten kon. Verscheidene van die vruchten krijgen wij hier in Nederland zelden of nooit te zien, of indien zij er ook al eens komen, smaken ze nog geheel anders, dan wanneer men ze in Palestina versch van de boomen plukt. Dat komt, zooals bekend is, omdat het hier veel kouder is dan in het Oosten waar Kanaän ligt, en hoe warmer een land is des te sneller en heerlijker groeien er de planten, zooals iederen, die ooit de vreemde prachtige planten in groote

broeikassen heeft gezien, wel moet opgemerkt hebben.

In vruchten en vruchtbaarheid was dus het Joodsche land den grond dien wij bewonen ver vooruit, en bedrieg ik mij niet dan zal menigeen mijner lezers wel eens gedacht hebben: 'k Woû dat ik ook in zulk een land woonde, waar de vijgen en druiven maar voor 't grijpen zijn, en langs den weg groeien als de biezen aan de slootkant. Nu, dat is zeer begrijpelijk. Maar toch moet niemand vergeten dat er in het Be-loofde Land ook 't een en ander was dat men hier niet vindt, en wat ons volstrekt niet behoeft te spijten. Leeuwen en beren bijvoorbeeld zijn er misschien een vijf en twintig in heel Nederland, en daarbij zitten die vervaarlijke gasten nog zeker en wel bewaard, achter de grendels en traliën. Zodoende bestaat er al zeer weinig gevaar dat iemand bij ons, 's avonds op een wandeling, door zulk een vreeselijk roofdier zal gegrepen en verscheurd worden. Dat was echter in Palestina zeer wel mogelijk. Want wolven, beren en leeuwen waren daar, even goed als vijgen en olijven. De herders gingen dan ook nooit met de kudden uit, zonder gewapend te zijn met spies en slinger. En dat ze die wel noodig hadden, blijkt uit 't geen ons van koning David wordt verhaald, die, toen hij nog een onbekende herder was, op zekeren tijd een leeuw en een beer de schapen zag naderen. Waarom die beiden kwamen begreep David zeer goed, en daarom liep hij toe, viel hen aan, en doodde hen. Dat was eerst een rechte herder, zulk een waarvan de Heere Jezus ons zegt: De goede herder stelt zijn leven voor de schapen. Een knecht of huurling zou misschien

weggeloopt zijn wanneer hij wolven of beren zag aankomen op de kudde. Maar de herder zelf blijft en verdedigt de schapen met al zijn kracht. Zoo heet ook de Heere Jezus de goede Herder omdat Hij wie Hem liefhebben bewaart en beschermt.

Toen de Israelieten, onder 't bevel van Jozua, Kanaän hadden ingenomen, en overal 't land bebouwden en bewoonden, trokken de grootte wilde dieren wat terug of werden gedood. Maar er bleven nog kleine genoeg om 't den menschen lastig te maken. Daar waren slangen, vergiftige adders, muggen en vliegen, die zoo geweldig konden steken dat menschen en dieren niet meer wisten wat te beginnen. Ook vond men er sprinkhanen; niet zulke kleine als bij ons wel eens door 't gras huppelen, maar grootte, groenachtige dieren. Die vlogen soms in zulke breede, dichte zwermen, dat het een wolk geleek die de zon verduisterde en bedekte. En wee het land waar ze eindelijk op neervielen! In een uur of wat waren boomen, planten en struiken kaal gevreten. De voorraad voor een geheel jaar was dan dikwijls weg, en er volgde hongersnood. Gij begrijpt, vrienden, hoe vreeselijk het daarom in Egypte moet geweest zijn, toen na de plaag van »hagel en vuur" nog de sprinkhanen kwamen, en er letterlijk niets op 't veld overbleef.

Gij bemerkt dus wel, mijn lieve lezers, dat het in Palestina ook al niet volmaakt was. Daar was veel dat wij hier graag zouden hebben, maar ook veel dat we even graag willen missen. Trouwens zoo is 't overal in de wereld: nergens is het volmaakt. Wie daarnaar zoekt moet wachten en geduld hebben tot

God de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde zal scheppen, en al de eerste dingen voor goed zijn weggegaan.

Maar als nu iemand door al 't geen hij gelezen heeft eens lust mocht krijgen hoed en stok te grijpen, en op te trekken naar 't land Kanaän, om van de heerlijke vruchten te plukken en de koeien te zien grazen — dan moet ik hem, tot mijn spijt, die reis afraden. Ik heb u verteld hoe het er uitzag toen de Joden er woonden als een groot volk, en dat is al bijna tweeduizend jaar geleden. Wie tegenwoordig op reis gaat om een schoon en bloeiend land te zien, is in Kanaän bepaald niet terecht:

„Slechts distel en doren,
Waar welig te voren
De amandelboom stond.
De wijnstok en ceder
Zij liggen daar neder,
Gerukt uit den grond.” 1)

Zoo klinkt het in een zeer schoon versje, en 't is volkomen waar. Al het vroegere is verdwenen, de cederboom en de wijnstokken, de melk en de honig. Alleen de wilde dieren zijn gebleven, ja, daar zijn er nog veel meer dan vroeger.

Hoe komt dat, zult ge zeggen. Luistert eens. Vóór tweeduizend jaar wandelde door 'het Joodsche land een Man rond, die uit Nazareth, een kleine stad in 't noorden, was gekomen. Hij maakte zieken gezond, gaf den blinden 't gezicht en wekte de dooden op. En aan allen die Hem hooren wilden, verkondigde

1) J. De Liefde.

Hij: Ik ben in de wereld gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.

Maar het volk van Israël geloofde dien Man niet. En toen Hij drie jaren had geleerd en welgedaan, namen de Joden Hem gevangen en hingen hem aan 't kruis:

Zij hebben den Heere,
Den Koning der eere
Genageld aan 't hout.

Die man was de Heere Jezus Christus. Veertig jaar daarna trok een machtig leger van Romeinen tegen 't Joodsche volk op, want de tijd was gekomen dat de inwoners van Palestina de straf hunner zonden uit Gods hand zouden ontvangen. De eene stad na de andere werd door de vijanden ingenomen. Eindelijk werd ook Jeruzalem, de hoofdstad, belegerd, bestormd en tot den grond toe verbrand. En het volk, dat den Heere Christus niet had willen aannemen, werd weggevoerd en verjaagd uit zijn land, en het zwerft overal rond op de geheele aarde, in Nederland en Rusland en Amerika, tot op dezen dag toe.

Toen het volk dat eigenlijk in Kanaän thuis behoort er uit verdreven was, begrijpt ge wel dat er voor het land niet meer gezorgd werd als vroeger. De vruchtboomen en bosschen waren omgehakt, de runderen geslacht en opgegeten, en de steden en dorpen stonden ledig. Zoo begon al spoedig het land te gelijken op een woestijn waar de wilde dieren vrij spel hadden, en het gevaarlijk was te reizen. De volken die er later kwamen, hielden ook meer

van vechten dan van ploegen en zaaien. De Turken vooral waren in de oorlogskunst eerste meesters, en toen zij éénmaal Palestina bezaten was er geen hoop meer dat de heerlijkheid van vroeger vooreerst zou terugkeeren. De volken in het Oosten hebben de gewoonte te zeggen: »Waar de Turk zijn voet zet, verdort alles voor honderd jaar», en dat is niet zoo geheel mis. Want de Turken, die het land Kanaän op 't oogenblik nog bezitten, hebben er niet veel meer van gemaakt dan een groote wildernis, waar nog juist zooveel groeit om te herinneren aan al de goede en aangename voortbrengsels van eertijds. Er is plaats voor millioenen inwoners; maar slechts een groot half millioen bewoont het.

Dat is echter volstrekt niet bij toeval zoo geworden. Nog vóór de Israëlieten een voet in 't Beloofde Land hadden gezet, was hun door den profeet Mozes voorspeld wat er gebeuren zou, als zij naar God niet luisterden:

»Indien gij Mij niet zult hooren en al deze geboden niet zult doen.... zoo zal Ik uw steden een woestijn maken en uw heiligdommen verwoesten. Ja, Ik zal dat land verwoesten dat uw vijanden, die daarin zullen wonen, zich daarover ontzetten zullen; en uw land zal woest en uw steden zullen tot een woestijn zijn.» Dat alles en nog meer lezen wij in Leviticus 26 en Deuteronomium 28.

Zoo ziet gij dan, vrienden, dat hetgeen God spreekt waarheid is en zekerlijk zal gebeuren. Maar juist daarom is 't zoo heerlijk dat de Heer ons nog andere dingen heeft laten meedeelen, die even zeker zullen

komen. »De kinderen Israëls zullen zich bekeeren, en den Heer hun God zoeken», zegt de profeet Hosea. En de profeet Amos voegt er bij: »Ziet de dagen komen, spreekt de Heere, dat de ploeger den maaier en de druiventreder den zaadzaaier genaken zal, en de bergen van zoeten wijn druipen. Ik zal de gevangenis mijns volks Israël wenden, en zij zullen de verwoeste steden herbouwen en bewonen, en wijngaarden planten en derzelver wijn drinken, en zij zullen hoven maken en derzelver vrucht eten. En Ik zal ze in hun land planten en zij zullen niet meer worden uitgerukt uit het land, dat Ik hun gegeven heb, spreekt de Heere uw God.»

... Wens zal Hij komen.
 Die Kanan zijn boomen
 En vruchten bergeeft.
 Als na zooveel smarte,
 In Israëls harte
 Zijn Christus herleeft! ¹⁾

Ik heb zooveel, naar ik bemerk, bij 't optellen van de namen die Palestina al draagt er een vergeten, en wel een zeer mooien: het Heilige land. Denk nu echter niet dat men in dat Heilige land ook niet anders dan heilige menschen vindt; daar scheelt ongelukkig veel aan. Men vindt er lieden van allerlei slag, Turken, Arabieren, Drusen, Armeniërs, Grieken, Joden en Heidens. Die menschen hebben verschillende godsdiensten. De meeste gelooven in den valschen profeet Mahomet. De overige *heeten* wel is waar voor een goed gedeelte Christenen, maar of zij 't zijn

¹⁾ J. de Liefde: De boomen Kanaäns.

is een andere vraag. De een heet Roomsch, de ander Grieksch enz. enz.

't Ziet er over 't geheel met al wat den Heer en Zijn dienst betreft in Kanaän treurig uit. De menschen haten elkander en kunnen dus ook God niet liefhebben. Daarbij zijn de meeste verschrikkelijk dom, en onder de zoogenaamde Christenen vindt men er genoeg die nooit een Bijbel gezien, laat staan gelezen hebben. De priesters storen zich daar echter niet aan, en verbieden zelfs Gods Woord te lezen, waar zij maar kunnen.

Nu waren er reeds voor vele jaren menschen in verschillende landen van Europa, vooral in Engeland, die dit alles zeer treurig vonden, en eens nadachten of er niet wat zou te doen zijn, om den armen onkundigen inwoners van Palestina te vertellen, dat ook voor hen de Heer Jezus is gekomen, om hen gelukkig en zalig te maken.

Al spoedig begrepen zij, dat het best zou zijn zoo er zendelingen heengingen, om evenals de Heere Jezus, het land door te trekken, goeddoende en predikende. En zoo vertrokken dan eenige vrome ijverige mannen naar Jeruzalem. In het eerst was men daar op hen niet uitermate gesteld; want het volk had zelden of nooit van de Protestanten gehoord, en de priesters en leeraars onder de Mahomedanen en naam-christenen deden al wat zij konden, om den vreemdelingen het leven bitter te maken. Maar deze vertrouwden in den Heer en gaven 't niet op. En de Heer heeft gezorgd dat het goede werk niet is verbroken geworden. Tegenwoordig staat op den berg

Zion de schoone, Protestantsche kerk, waar het Evangelie wordt gepredikt. Daarbij vindt men scholen, ziekenhuizen, gebouwen voor reizigers en nog vele inrichtingen van dien aard.

Ook in andere plaatsen van Palestina zijn de Engelschen, Amerikanen en Duitschers ijverig aan 't werk gegaan. Op verscheiden plaatsen zijn reeds Protestantsche kerken gebouwd; de Bijbel wordt overal verspreid en gelezen, en als 't zoo voortgaat mogen we verwachten dat de tijd eens zal komen, wanneer de inwoners van Kanaän Hem zullen aanbidden, die in hun land voor hun ongerechtigheden is gekruisigd.

Onder al degenen, die krachtig meêgewerkt hebben om aan de bewoners van 't Beloofde Land de zaligheid in den Heer Jezus te prediken, is er een man, wiens naam ik eigenlijk al vroeger had moeten noemen, namelijk bisschop Samuel Gobat.

Gij zult wel vreemd opkijken, vrienden, als ik u zeg dat Gobat een bisschop is. Wij denken daarbij meestal aan iemand, die een hoogen post heeft in de Roomsche kerk, een hooge muts draagt en een lang kleed, zoo wat als St-Nikolaas op de prenten staat afgebeeld. Maar gij moet weten dat er ook Protestantsche bisschoppen zijn, b. v. in Engeland, en Samuel Gobat is er zulk een. Hij heeft al vele jaren lang een moeielijk en vermoeiend leven geleid, te midden van menschen, die hem niet vertrouwden of hem haatten. Toch is hij voortgegaan, want hij heeft den Heer zijn Heiland lief, en daarom ook de menschen. Langzamerhand hebben de Turken en Joden

dan ook begrepen dat hij hun geen kwaad, maar integendeel zooveel mogelijk goed wil doen. En nog altijd gaat bisschop Gobat voort met prediken, kerken en scholen bouwen en alles te verrichten wat hij kan om de volken van 't Oosten wel te doen naar lichaam en ziel.

Maar niet alleen in 't Joodsche land heeft bisschop Gobat zooveel gedaan; daar zijn nog vele andere landen in de nabijheid, zooals Syrië, Arabië, Egypte en Abessynië. Ook daar is nog zeer veel te doen. Want de meeste menschen kennen er den Heer en Zijn Woord evenmin als in Palestina.

't Gebeurde op zekeren tijd dat Gobat in de gedachte kreeg eens een lange reis te gaan maken. Hij wilde door Egypte, dat ten Oosten van Kanaän ligt, naar het zuiden gaan. Daar vindt men het rijk Abessynië. Dit is een groot land, vol steile bergen en bruisende rivieren. De menschen die er wonen zijn bruin en zien er zeer flink uit. Zij heeten Christenen, maar zijn in waarheid niet veel beter dan heidenen. Gij begrijpt dus dat iemand als bisschop Gobat wel wist wat hij daar te doen had.

Natuurlijk reisde hij niet alleen. Dat is in zulke onbeschaafde, woeste landen bepaald onmogelijk, want wilde dieren en even wilde menschen beloeren de reizigers den ganschen dag. Zoo trok dan onze bisschop langzaam voort, terwijl hij opmerkzaam rondzag om 't land en de menschen goed te leeren kennen. Wat hij dan zoo den heelen dag had gezien en gehoord schreef hij elken avond op; en 't boek, waarin hij dat deed was reeds vrij dik geworden, toen zij aan de grenzen van Abessynië kwamen.

Nu evenwel werd de reis moeilijker. Zooals ik u gezegd heb, is het land vol bergen en kloven, zoodat het bijna onmogelijk is er met kameelen of paarden door te komen; ten minste als men niet gaarne hals en beenen wil breken. Wij nu geen van 't gezelschap daarin veel lust had, besloten ze de dieren waar ze op reden, een poosje achter te laten, en op twee inplaats van op vier beenen verder te gaan. Dat kostte wel veel tijd en menigen zweetdruppel, maar 't was dan ook de veiligste manier van reizen. Alleen een paar lastdieren gingen mee om de pakken en de mondbehoefden te dragen, want niemand wist of men in Abessynië eten en drinken zou kunnen krijgen.

Of die nieuwe wijze van voorttrekken den mannen, die Gobat vergezelden, erg beviel, weet ik niet; maar wel dat de goede bisschop er al spoedig verdriet in begon te krijgen. Onder al zijn reisgenooten was namelijk niemand met wien hij over God en Zijn woord, over de kerken en scholen en al de dingen die hij liefhad, eens naar hartelust kon spreken. 't Waren allen heidenen, wel is waar, niet kwaad of boosaardig, maar bijna geheel nog onbekend met de woorden des Levens, die Gobat hun telkens predikte.

Al konden echter die goede lieden weinig met den bisschop spreken, onder elkander hadden zij 't altijd verschrikkelijk druk. 't Was praten, lachen, zingen en schreeuwen den ganschen dag, en de meester had somtijds moeite het zoover te krijgen dat ze toch eens naar hem luisterden, als hij sprak. Door dat onophoudelijke leven en gedruis werd het

Gobat ook zeer moeilijk bedaard en rustig na te denken, hoe hij het best met het land bekend zou worden, om er later zendelingen heen te zenden. Daarbij was hij gewoon, om evenals wij van den Heer Jezus, van Daniël en anderen lezen, tusschenbeiden eens alleen op éen afgezonderd plekje te gaan, en daar te bidden. En nu hij in een vreemd land, midden in allerlei gevaar, geheel alleen was, verlangde hij telkens meer in de eenzaamheid zijn hart te verheffen tot God.

Op een morgen waren allen vroeg opgestaan om weer verder te reizen. Bisschop Gobat liet zijn mannen vertrekken, en toen de laatste weg was en hij beloofd had hun achterop te zullen komen, knielde de onverschrokken en ijverige zending neder, tusschen de rotsen, door niemand gezien of gehoord dan door Hem met wien hij sprak. Lang, zeer lang bad hij voor het volk, waaronder hij op dit oogenblik was, voor zijn vrienden en vijanden in Jeruzalem en het land Kanaän, voor allen die hij liefhad en voor zichzelf.

Intusschen, terwijl Gobat zoo biddende was, had hij in 't geheel niet op den tijd gelet. Toen hij nu na een poos weder opstond, bemerkte hij dat het reeds veel later was dan hij dacht. Haastig zag hij rond om te zien waar zijn reismakers waren, maar wat hij ook rondkeek hij kon er niet een meer ontdekken. Zoo iets zou ons hier in Nederland al heel onaangenaam wezen, maar dan in Abessynië, waar men maar niet met den volgenden spoortrein kan verder reizen, als men weg wil.

De bisschop begreep dat hoe langer hij wachtte het des te erger zou worden, en liep daarom al wat hij loopen kon den kant op, dien zijn reismakkers gegaan waren. De zon brandde verschrikkelijk, en 't was daarom gelukkig voor den reiziger dat zijn weg door een bosch leidde; evenwel in de bosschen van een land als Abessynië zijn geen wandelpaden, en wie er door heen wil moet maar zien hoe hij zijn weg vindt over omgevallen boomen, door hoog gras en doornstruiken. De zendeling moest echter maken dat hij verder kwam, al prikten hem de puntige dorens soms in 't vleesch dat het bloed er uit liep.

Op eens hoorde hij achter zich een groot geschreeuw. Hij keek om, en welk een schrik! daar ziet hij een eind ver in 't woud, een menigte jongens aankomen. 't Waren bruine, Abessynische knapen, die op een draf naar Gobat toesnelden en hun best deden hem in te halen. De bisschop was niet erg op zijn gemak. Hij dacht aan den profeet Eliza, hoe die eens door de twee-en-veertig kinderen bij Beth-el nageschreeuwd en uitgescholden werd, en Gobat begreep dat het hier ook wel eens zoo kon gaan; te meer, daar hij wel wist dat die jongens nog nooit een blanken man gezien hadden. Hij rende dan nog harder voort, maar jawel, de knapen hadden nog jonge beenen, en waren buitendien aan 't loopen en springen in de bosschen gewend, zoodat zij den vreemdeling spoedig inhaalden.

En wat deden ze nu, denkt gij? Scholden zij hem uit? Noen, vrienden, ze deden heel wat anders, dat gij misschien nooit zoudt geraden hebben, evenmin

als de bisschop. Zoodra de bruine jongens, hijgende en bezweet bij den zendeling gekomen waren, wierpen zij zich op den grond, en riepen geknielend uit: »O lieve vader, geef ons toch uw zegen, och! zegen ons.»

Gobat was diep getroffen en ontroerd. Halfheiden-sche kinderen vroegen een vreemden, blanken man om zijn zegen, terwijl zoo dikwijls onder de Christenen, die het Evangelie kennen, menschen en kinderen hee-lend'al vergeten dat alleen des Heeren zegen rijk maakt. Terwijl de kinderen nog geknielend voor hem lagen, hief de bisschop zijn handen boven hen omhoog, en zegende hen allen in den naam van God den Heer, die de Vader van allen is, en in den naam van Jezus Christus, het Licht tot verlichting der heidenen. Daarop reisde hij in der haast voort. Na eenige uren haalde hij gelukkig zijn reisgezelschap weder in. Maar het gezicht der geknielde kinderen, die om zijn zegen vroegen, kon bisschop Gobat nooit weêr vergeten.

Maar zou die zegen nu wat gebaat hebben? Ik geloof het wel. Zulk een zegen, in den naam des Heeren uitgesproken, kon niet zonder vrucht blijven. En tegenwoordig zijn, na veel moeielijkheden en veel lijden, de zendingen bezig het Evangelie der zaligheid te verkondigen, in hetzelfde land waar éénmaal de kinderen vroegen om den zegen van den blanken man.
